

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/19/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7616209761
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Čabaiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2017:7616209761.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Čabaiovej a sudkýň JUDr. Jarmily Maximovej a JUDr. Zuzany Matyiovej v spore žalobcu W. W. s.r.o., so sídlom E. XXX/X, V., XXX XX Y., IČO: 26429705, proti žalovanému D. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. 2, o zaplatenie XXX,- € s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku 11C 158/2016-34 z 27.10.2016 Okresného súdu Spišská Nová Ves

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a stranám sporu náhradu trov konania nepriznal.

2. Rozhodol tak o návrhu, ktorým sa žalobca domáhal proti žalovanému podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie“) zaplatenia zmenkovej sumy 339,- €, 6 % ročný úrok zo zmenkovej sumy 339,- € od 4.4.2013 do zaplatenia, zmenkový úrok vo výške 0,06 % denne zo sumy 339,- € od 30.3.2013 do zaplatenia, zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 1,13 € a náhradu trov konania, to všetko na základe zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa 7.9.2011 na zmenkovú sumu 339,- € a zaviazal sa aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 11.10.2012, pričom žalovaný je len úrok vo výške 0,06 % denne od 30.3.2013.

3. Z originálu zmenky predloženej žalobcom súd zistil, že listina je označená ako zmenka, vystavená v Spišskej Novej Vsi dňa 7.9.2011 s textom: „Zaplátim za túto zmenku pri predložení na rad E. s.r.o., M.: 35807598, E. XX, XXXXX Y., zapísaná v Obchodnom registri OS Bratislava I, Oddiel: s.r.o., vložka č. 23636/B“. Do zmenky bola vpísaná suma 339,- € a zmenkový úrok 0,25 % denne od 11.10.2012. Zo zmenky ďalej vyplýva: Splatné: E. s.r.o., E. XX, XXX XX Y. „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“. Vystaviteľom bola žalovaný k číslu zmluvy XXXXXXXXXX. Na rube zmenky je uvedené: Namiesto nás na rad W. W. s.r.o., K B. I. XXXX/XXa, 030 00 E., B. Z., IČO: 26429705, E. s.r.o., Jaroslav B., konateľ a nečitateľný podpis.

4. Súd uplatnený nárok posúdil aj podľa právnej úpravy vzťahujúcej sa na ochranu spotrebiteľa, teda podľa ust. §§ 52 až 54 Občianskeho zákonníka a zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a dospel k záveru, že dohoda o vyplnení zmenky, obsiahnutá vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru (čl. 13) je neplatná, lebo ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Táto dohoda je uvedená vo formulári vypracovanom právnym predchodcom žalobcu, pričom obsah dohody o vyplnení zmenky

žalovaný nemohol ovplyvniť, preto nepochybné táto podmienka nebola individuálne dojednaná. Dohoda o vyplnení zmenky pritom spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a to pre nezohľadnenie práv spotrebiteľa a umožnenie vymáhať plnenie bez posudzovania náležitosti zmluvy o úvere v zmysle spotrebiteľských predpisov. Dohoda o vyplnení zmenky je tak vzhľadom na ustanovenie § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka neplatná.

5. Po preskúmaní zmenky mal súd preukázať, že predchodca žalobcu ju vystavil v rozpore s § 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z. účinného v čase uzavretia zmluvy a vystavenia zmenky. Ak teda predchodca žalobcu zabezpečoval spotrebiteľské úvery zmenkami v rozpore s uvedeným ustanovením zákona, ide o úkon absolútne neplatný podľa § 39 Občianskeho zákonníka s tým, že absolútna neplatnosť nastáva priamo zo zákona a súd k nej prihliada i bez návrhu z úradnej povinnosti. Poukázal aj na skutočnosť, že v úverovej zmluve absentujú údaje o ročnej úrokovej sadzbe, ročnej percentuálnej miere nákladov a priemernej ročnej percentuálnej miere nákladov uvedené v § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy. Keďže predmetná úverová zmluva zabezpečená zmenkou uvedené náležitosti neobsahuje, úver poskytnutý na základe tejto zmluvy je teda bezúročný a bez poplatkov a spotrebiteľ má vrátiť len sumu skutočne poskytnutého úveru. Zo všetkých uvedených skutočností súd žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 262 CSP a náhradu trov konania žalobcovi nepriznal. Žalobca v konaní nemal úspech a žalovaný si náhradu trov konania neuplatnil.

6. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d/ CSP, ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP a ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP a navrhol rozsudok zmeniť tak, že súd návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie a prizná mu náhradu trov odvolacieho konania. Namietal, že súd vykonal dokazovanie listinami, pričom účastníci takéto dokazovanie nenavrhlí. Súd mal vychádzať len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonať len dôkazy navrhnuté účastníkmi. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, voči forme a obsahu ktorej zo strany žalovaného neboli vznesené žiadne námietky, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Neboli splnené podmienky pre vykonanie iných dôkazov než navrhnutých účastníkmi konania v zmysle ust. § 120 ods. 1 O.s.p. V prejednávanej veci súd mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Predpokladom vydania rozsudku bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Žalovaný mohol vzniesť námietky voči zmenke na základe článku 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia, ak tak však neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté vzhľadom na uplatnenie koncentračnej zásady v zmysle Nariadenia. Súd sám nemôže vznášať voči zmenke námietky za žalovaného. Súd z vlastnej iniciatívy vykonal dokazovanie, preukazujúce charakter žalovaného ako spotrebiteľa, pričom žalovaný sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedomáhal, uplatnenú pohľadávku nerozporoval a svojím konaním ju prakticky uznal. Súd teda dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Poukázal ďalej na to, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je pritom platná, je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy, preto ju nie je možné podmieňovať inými okolnosťami než sú na zmenke uvedené. Súd prvej inštancie sa pritom aplikáciou zákona č. 191/1950 Sb. nezaoberal, hoci predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový vzťah. Súd ignoroval ust. § 17 cit. zák., v zmysle ktorého žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak nemôže urobiť sám žalovaný, tým menej tak môže urobiť súd. Pokiaľ aj žalovaný vznesie námietky, je na ňom, aby ich oprávnenosť preukázal. Dôkazné bremeno teda spočíva na žalovanom a nie je možné ho preniesť na žalobcu. Nesúhlasil so záverom súdu, že dohoda o vyplňacom práve blanko zmenky by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebných (správne spotrebiteľských - poznámka odvolacieho súdu) úverov. Samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. pripúšťal, aby na zabezpečenie nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Zákon zároveň nelimitoval použitie iba istého druhu zmeniek, a teda prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blanko zmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Z uvedeného je zrejmé, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, keďže právna úprava explicitne pripúšťala používanie blanko zmeniek.

7. Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril.

8. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné, bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu danom ust. § 379, § 380 ods. 1, 2 CSP a z hľadisk uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/ a h/ CSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 29.11.2017 o 12.40 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 215/2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 23.11.2017 na úradnej tabuli a webovej stránke Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1, 3 CSP.

9. Žalobca uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/, h/ CSP, t.j. súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

10. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú preukázané.

11. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia správnych predpisov a tieto aj správne vyložil, pričom nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd jeho rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

12. Žalobca v odvolaní argumentuje skutočnosťami uvádzanými už v konaní pred súdom prvej inštancie, s ktorými sa súd náležite a správne vypořiadal pri rozhodovaní vo veci, a preto jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

13. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, že súd založil svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby na zistení, že dohoda o vyplnení zmenky, obsiahnutá vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a teda je neplatná, na jej základe nemohlo preto dôjsť k vyplneniu zmenky a následne ani nemohlo z takto vyplnenej zmenky (na základe neplatnej zmenkovej dohody) vzniknúť právo na akékoľvek plnenie. Žalobu zamietol aj z dôvodu, že zmenka bola vyplnená v rozpore s § 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách, teda je neplatná v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka a z takejto zmenky preto nemožno uplatňovať právo v súdnom (ani inom) konaní.

14. S týmto záverom odvolací súd súhlasí a v tomto smere poukazuje na dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

15. Na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd poukazuje na Spoločné stanovisko k postupu súdov nižšej inštancie vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa, prijaté dňa 20.10.2015 občianskoprávnym a obchodnoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (uverejneným v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod číslom 93) v nasledujúcom znení:

a. Ak žalobca ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý žalobca použil, že :

b. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offa povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

c. pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

d. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

e. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

16. Stanovisko je uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod číslom 93.

17. Zo stanoviska vyplýva, že ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, čo nepochybne bolo preukázané aj v prejednávanej veci, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená, v danom prípade zákon č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom ku dňu uzavretia úverovej zmluvy a vystavenia zmenky, t.j. 7.9.2011.

18. Takto postupoval aj súd prvej inštancie, keď po zistení, že žalovaný uzavrel s právnym predchodcom žalobcu zmluvu o spotrebiteľskom úvere, súčasťou ktorej je aj dohoda o vyplnení zmenky (článok 13 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru), skúmal (ne)platnosť tejto dohody o vyplňovacom práve z hľadiska jej súladu so zákonom č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy.

19. Neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom (§ 39 OZ).

20. Obsah dohody o vyplnení zmenky žalovaný nemohol ovplyvniť a ani konkrétne znenie nebolo so žalovaným ako spotrebiteľom individuálne dojednané. Dohoda o vyplnení zmenky spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pre nezohľadnenie práv spotrebiteľa a umožnenie vymáhať plnenie bez posudzovania náležitostí zmluvy o úvere v zmysle spotrebiteľských predpisov.

21. Práva uplatnené z takejto zmenky sú uplatnené v rozpore so zákonom i s dobrými mravmi, a preto ich nemožno žalobcovi priznať.

22. K ďalším odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd uvádza nasledovné :

23. Podľa § 132 ods. 1 CSP v žalobe sa okrem všeobecných náležitostí podania uvedie označenie strán, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh.

24. Podľa § 150 ods. 1 CSP strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu. Na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností môže súd strany požiadať o ďalšie skutkové tvrdenia (§ 150 ods. 2 CSP). Prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretia skutkových tvrdení, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom a hmotnoprávne námietky (§ 149 ods. 1 CSP).

25. Podľa § 185 ods. 1 CSP súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná.

26. Z dikcie citovaných zák. ustanovení vyplýva, že strany sporu majú povinnosť tvrdenia, teda procesnú povinnosť, ktorej nesplnenie je sankcionované procesnými prostriedkami, predovšetkým vo forme rýchlej straty sporu. Strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu. Táto povinnosť tvrdenia sa vzťahuje na skutkové okolnosti súvisiace s procesným útokom alebo procesnou obranou strany sporu a je koncepčným predpokladom tzv. sudcovskej koncentrácie civilného sporového konania. Porušenie povinnosti tvrdenia sa považuje za procesnú pasivitu strany sporu.

27. Z vyššie cit. zákonných ustanovení zároveň vyplýva, že strany sporu sú povinné označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, avšak o tom, ktoré z označených dôkazov budú vykonané, rozhodne súd. Nejde pritom o svojvôľu súdu, ale o zabezpečenie hospodárnosti a efektívnosti súdneho konania, t.j. vykonávanie dôkazov na preukázanie skutočností, ktoré sú relevantné z hľadiska rozhodnutia vo veci. Okrem dôkazov navrhnutých stranami sporu môže súd vykonať aj iné dôkazy, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd teda nie je obmedzený pri vykonávaní dôkazov iba možnosťou vykonať dôkazy navrhnuté stranami sporu, ale môže vykonať aj ďalšie dôkazy, ak je to pre rozhodnutie vo veci nevyhnutné a tieto si môže zabezpečiť aj sám.

28. V prejednávanej veci bol takýto postup nevyhnutný pre rozhodnutie vo veci, pričom Civilný sporový poriadok je subsidiárne využiteľný aj v prípade konaní podľa Nariadenia a postup súdu bol teda dôvodný. Vychádzajúc zo spoločného stanoviska č. 93/2015 (citovaného súdom prvej inštancie) bolo povinnosťou súdu vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci ex offa zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Vzhľadom na vedomosť súdu z iného súdneho konania, že žalobcom predložená zmenka zabezpečuje nároky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, súd prvej inštancie si zabezpečil listinné dôkazy, z ktorých mohol posúdiť jednak platnosť úkonu, v ktorom má nárok základ (úverovej zmluvy), ale aj platnosť samotnej dohody o vyplňovanom práve, ktorá bola podkladom pre vyplnenie zmenky ako dôkazu predkladaného žalobcom na preukázanie svojho nároku. Keďže súd na základe vykonaného dokazovania spoľahlivo zistil, že na strane žalovaného ide o spotrebiteľa, poskytol žalovanému ex offa ochranu, keď žalobou uplatnený nárok skúmal aj z hľadiska jeho (ne)súlady s normami na ochranu spotrebiteľa (§ 52 až 54 OZ a zák. č. 129/2010 Z.z.), a ak za tým účelom vykonal dôkazy, ktoré strany nenavrhli, nemožno mu vytýkať porušenie práva na spravodlivý proces.

29. Pokiaľ ide o odvolaciu námietku, podľa ktorej súd prvej inštancie nerešpektoval ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb. a ktorou žalobca vytýkal súdu, že hoci sám žalovaný nemohol vzniesť kauzálné námietky voči majiteľovi zmenky, urobil tak súd sám, odvolací súd uvádza, že rigidná aplikácia ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb. by spôsobila spotrebiteľovi neprimerané ťažkosti pri až následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv (ust. § 17 cit. zákona obsahuje úpravu, podľa ktorej kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka). Prijatie výkladu smerujúceho k povinnosti spotrebiteľa bez výhrad uspokojiť veriteľa - nadobúdateľa indosovanej zmenky a až následne ho žalovať o náhradu škody, s povinnosťou v takomto konaní dokazovať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka, by v konečnom dôsledku viedlo k prenosu povinností na spotrebiteľa spôsobom, ktorý je podľa právnej úpravy ochrany spotrebiteľa neprijateľný. V prípade záveru, že pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky súd nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity (viď odôvodnenie vyššie citovaného stanoviska č. 93/2015).

30. Napriek skutočnosti, že žalovaný v konaní výslovne nenamietal, že zmenka je neplatná, súd správne skúmal jej platnosť, vychádzajúc zo záveru, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (právo patrí bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Uvedené opakovane skonštatoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (uznesenie zo 16. januára 2013 sp. zn. 6 M Cdo/9/2012, z 21. marca 2012 sp. zn. 6 Cdo/1/2012 a uznesenie sp. zn. 5 Cdo/61/2012). Aj v prípade tohto princípu platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje v prípade spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, realite praktického života odporuje požiadavka podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov spotrebiteľmi. Na túto vec sa vzťahuje viacero právnych predpisov (Občiansky zákonník, zákon o ochrane spotrebiteľa, zákon o spotrebiteľských úveroch, zákon o zmenkách), pričom je nepochybné, že vzhľadom na rozsiahlosť a dynamickosť právnej úpravy spotrebiteľ nemôže dokonale poznať každý z vyššie uvedených zákonov. Neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Účelom spotrebiteľského práva je poskytnúť spotrebiteľovi ochranu v prípadoch, keď môže dodávateľ zneužiť neinformovanosť spotrebiteľa tým, že do zmluvy zakomponuje zmluvné podmienky, ktoré sú v neprospech spotrebiteľa. Úlohou súdu je v takýchto prípadoch ex offa skúmať prijateľnosť zmluvných podmienok a v prípade, že sú neprijateľné, zabezpečiť rýchlu a účinnú ochranu spotrebiteľa. Aj v zmysle rozsudku Súdneho dvora EÚ sp. zn. C-419/2001 zo 14.3.2013 (Česká sporiteľňa, a.s.

proti Geraldovi Feichterovi) samotný Súdny dvor v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej moci skúmať postavenie odporcu ako spotrebiteľa. Podľa záverov tohto rozhodnutia napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie žalovaného ako spotrebiteľa.

31. Ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb. neustanovuje výslovne, kto a aké námietky uplatňovať môže, ale kedy ich uplatňovať nemôže. Záver, kto a kedy ich uplatňovať môže, tak z tohto ustanovenia vyplýva len a contrario (Kovářík Z.: Zákon směneční a šekový. Komentář, C.H.BECK 2014, str. 96). Citované ustanovenie tak výslovne nezakazuje, aby súd na kauzálne námietky prihliadal ex offo. To je dôležité aj z hľadiska práva Európskej únie. Súdny dvor vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa Smernice č. 93/13/EHS vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offo, neskôr vyslovil, že ich musí skúmať ex offo a že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takýchto prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom EÚ.

32. Ani samotné Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálne vzťahy, na ktorých krytie je zmenka určená. Článok 7 ods. 3 Nariadenia síce ustanovuje, že súd v prípade pasivity žalovaného „vydá rozsudok“, čo však neznamená, že žalobe musí vyhovieť. Z uvedeného plynie, že nič nebráni súdu, aby ex offo skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky.

33. V čase rozhodovania odvolacieho súdu (od 23.12.2015) je účinný zákon č. 438/2015 Z.z., ktorým sa zmenil a doplnil aj zákon č. 191/1950 Sb. zmenkový a šekový v znení zák. č. 659/2007 Z.z. a č. 492/2009 Z.z. V zmysle ust. § 17 ods. 2 zák. č. 191/1950 Sb. v znení zák. č. 438/2015 Z.z. v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky, sa z úradnej povinnosti prihliada na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa ods. 1 ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou. Z uvedeného je zrejmé, že v prípade tzv. spotrebiteľských zmienok povinnosťou súdu je ex offo prihliadať na námietky, ktoré by mohol vzniesť spotrebiteľ, a to aj v prípade, že sa ich sám nedovoľáva. Táto povinnosť súdu je výslovne zákonom upravená, pričom vyššie citované ustanovenie má procesnoprávny charakter, lebo upravuje procesnú činnosť súdu a vzťahuje sa teda aj na konania začaté na súde pred účinnosťou novely zákona č. 438/2015 Z.z. vzhľadom na chýbajúce prechodné ustanovenia zák. č. 438/2015 Z.z. k úprave účinnej od 23.12.2015. Procesná norma odo dňa nadobudnutia svojej účinnosti pôsobí na všetky živé spory prebiehajúce na súdoch, za situácie, že zákonodarca nestanovil osobitný (intertemporálny) režim.

34. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov sú odvolacie námietky žalobcu nedôvodné a nespôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, preto odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1,2 CSP potvrdil.

35. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Žalobca bol v konaní neúspešný, nemá preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania a úspešnému žalovanému trovy odvolacieho konania nevznikli, preto odvolací súd stranám nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (§ 251 CSP).

36. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane,

aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného odvolania (§ 435 CSP).